

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
«MOLIYAVIY TAHLIL VA AUDIT» KAFEDRASI**

Qo‘lyozma huquqida
UDK:658.1(575.1)

ISKANDAROV SAIDA’ZAMXON SALOHIDDIN O‘G‘LI

**KORXONA PUL MABLAG‘LARI HARAKATI VA TO‘LOVGA
LAYOQATLILIGI TAHLILI HAMDA ICHKI AUDIT USLUBLARINI
TAKOMILLASHTIRISH**

70410102– «Audit (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)»
mutaxassisligi bo‘yicha

Magistr
akademik darajasini olish uchun yozilgan

D I S S E R T A T S I Y A

Ilmiy rahbar: DSc., prof. Xajimuratov N.Sh.

TOSHKENT-2023

Magistrlik dissertatsiya ishi «Moliyaviy tahlil va audit» kafedrasida dastlabki himoyadan o'tgan.

4 -sonli bayonnoma «25» aprel 2023-y.

Kafedra mudiri:

DSc., prof N.Sh.Xajimuratov


imzo

18.05.2023-y
sana

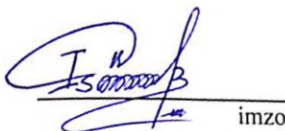
Ilmiy rahbar:

DSc., prof N.Sh.Xajimuratov


imzo

18.05.2023-y
sana

Tinglovchi: S.S.Iskandarov


imzo

17.05.2023-y
sana

Dissertatsiya «Moliya buxgalteriya hisobi» fakultetida 2023-yil

«18» may da

№ MUA-01/6 raqami bilan ro'yxatga olindi.

ANNOTATSIYA

Mazkur dissertatsiya ishida korxonada pul mablagʻlari harakati va toʻlovga layoqatliligi tahlili hamda ichki audit uslublarini takomillashtirish mazmun mohiyati ochib berilgan uning turlari, modellari oʻrganilgan hamda ichki audit uslublarini takomillashtirish tahlil qilingan. Oʻzbekistonda bugungi kundagi korxonada pul mablagʻlari harakati va toʻlovga layoqatliligi tahlili hamda ichki audit uslublarini takomillashtirish yoʻllari va unda erishilgan natijalar boʻyicha takliflar berilgan.

Kalit soʻzlar: *Korxonada pul mablagʻlari, toʻlovga layoqatliligi, audit, ichki audit, ichki audit xizmati, auditning xalqaro standartlari, moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari.*

ABSTRACT

In the dissertation, the analysis of cash flows and solvency of the enterprise and the improvement of internal audit methods are disclosed, its types and models are studied, and the improvement of internal audit methods is analyzed. Analysis of cash flows and solvency of enterprises in Uzbekistan today, ways to improve internal audit methods and the results achieved were evaluated.

Key words: *Funds of the enterprise, company's ability to pay, audit, audit, internal audit, internal audit service, international auditing standards, international financial reporting standards.*

MUNDARIJA

Annotatsiya	3
Mundarija	5
Keltirilgan jadvallar ro'yxati	7
Keltirilgan rasmlar ro'yxati	9
Keltirilgan qisqartmalar ro'yxati	10
I BOB. KIRISH.....	11
1.1. Dissertasiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi	11
1.2. Tadqiqot maqsadi va vazifalari	13
1.3. Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari	14
1.4. Tadqiqot obyekti va predmeti	14
1.5. Tadqiqot natijalarining ilmiy-nazariy va amaliy ahamiyati	15
1.6. Tadqiqotning tarkibiy tuzilmasi	16
II BOB. ADABIYOTLAR SHARHI.....	17
2.1. Ilmiy–nazariy adabiyotlar sharhi	17
2.2. Ilmiy–amaliy adabiyotlar sharhi	30
III BOB. TADQIQOT METODOLOGIYASI	37
3.1. Tadqiqotda qo'llanilgan usullar	37
3.2. Tadqiqotning ma'lumot manbalari	37
IV BOB. TADQIQOT TAHLILI VA NATIJALARI.....	39
4.1. Korxonada pul mablag'lari harakati va to'lovga layoqatliligi tahlili va ichki auditi uslublarini takomillashtirishning nazariy asoslari	39
4.2. Korxonada pul mablag'lari harakati va to'lovga layoqatliligi tahlili va ichki auditi uslublarini takomillashtirishning amaliy holati.....	41
4.3. Korxonada pul mablag'lari harakati va to'lovga layoqatliligi tahlili va ichki auditi uslublarini takomillashtirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llarini takomillashtirish.....	59
V BOB. XULOSA	74
5.1. Tadqiqot savoliga tegishli natijalarning qisqacha ifodasi.....	74
5.2. Tadqiqotning asosiy taklif va tavsiyalari	74
5.3. Tadqiqot cheklovlari va kelgusi tadqiqotlar uchun takliflar.....	74

5.4. Tadqiqot natijalarining amaliyotga tegishliligi va natijalarning amaliy ahamiyati.....75

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI.....76

I.BOB. KIRISH

1.1. Dissertasiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi

Yurtimizda korxonalar faoliyatini samarali tashkil etish va moliyaviy iqtisodiy barqarorligini ta'minlash borasida Auditga bo'lgan ehtiyojni oshirmoqda. Bu mavjud nazariy, tashkiliy-huquqiy asoslari va amaliy muammolar bo'yicha auditorlik faoliyatining sifatini oshirish, hamda respublikamizda tashqi va ichki audit tekshirularini zamonaviy darajada tashkil qilish va uni rivojlantirish borasida chuqur tadqiqotlar o'tkazishni taqozo etmoqda. Bir tomondan auditorlik faoliyatining xalqaro tajribalariga tizimli yondashish, ularni chuqur tahlil qilish, boshqa tomondan bozor iqtisodiyotining jahon ham jamiyatida e'tirof etilgan o'zbek modelining xususiyatlari to'g'risidagi bilimlarimizdan maksimal foydalangan holda, iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida moliyaviy hisobot axborotlaridan foydalanuvchilar uchun nazoratning maxsus tashkiliy shakli – auditni istiqbolli rivojlantirish zarurligi ayon bo'lmoqda.

Audit sohasida ichki va tashqi auditni tashkil etishning yangicha yondashuvlarini shakllantirish hamda zamonaviy texnologiyalari va uslublarini joriy qilish, moliya-bank axboroti saviyasi hamda sifatini oshirish, xalqaro standartlarga, yetakchi xalqaro reyting tashkilotlari talablariga moslashtirish, undan keng ko'lamda foydalanishni ta'minlash dolzarb masalalardan hisoblanadi. Shu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston Respublikasida auditorlik faoliyatini yanada rivojlantirish chora- tadbirlari to'g'risida»gi 2018-yil 19-sentyabrdagi PQ-3946-son qarori bilan auditorlik xizmatlari bozorining shakllanishiga va mahalliy auditorlik tashkilotlari auditorlik kompaniyalarining yirik xalqaro tarmoqlariga kirishini ta'minlashga imkon yaratmoqda¹.

Shu bilan birga, qator muammolar va kamchiliklar auditorlik faoliyatining yanada rivojlanishiga, boshqarishga oid qarorlarni qabul qilish va korporativ boshqaruv sifatini oshirish uchun auditorlik xizmatlarining ahamiyatini oshirishga to'sqinlik qilmoqda, xususan:

¹ O'zbekiston Respublikasi prezidenti Sh.Mirziyoyevining «O'zbekiston Respublikasida auditorlik faoliyatini yanada rivojlantirish chora- tadbirlari to'g'risida»gi 2018-yil 19-sentyabrdagi PQ-3946-son qarori.